

транспорту і промисловості. – 2012. - №40. – С. 13-17.

15. Коваленко Б.Б. К вопросу взаимодействия государства и бизнеса [Текст] / Б.Б. Коваленко // Проблемы современной экономики. - №1/2 (13/14). – 2005. – С. 24 – 33.

16. Подсолонко В.А. Государственные инициативы по развитию экономики инновационным путем / В.А. Подсолонко, Е.А.Подсолонко, М.В.Подсолонко // Экономика Крыма № 2(35), 2011 год – с. 25-41

17. СТРАТЕГІЯ інтеграції України до Європейського Союзу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/615/98>

18. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Комітет з питань науки і освіти. – Режим доступу : <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/>

19. Стратегия развития аграрного сектора до 2020г. [Электронный ресурс]. Режим доступу <http://ptichki.net/novosti/1465-strategija-razvitiya-agrarnogo-sektora-ukrainy-do-2020-goda>

20. Правительство одобрило первые 3 проекта в рамках Государственной программы активизации экономики на 2013-2014 гг.

[Электронный ресурс]. Режим доступу http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=246533527&cat_id=244845045

21. Госдолг Украины в июне снизился на 0,6% [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://economics.unian.net/rus/news/173398-gosdolg-ukrainyi-v-iyune-snizilsya-na-06.html>

22. Черников А. Экономическая политика Украины. Когда же она появится? / А. Черников // Зеркало недели. – 2013. - № 24 (121). –С. 1,7

23. Арсенюк А. Уроки японского для украинской экономики / А.Арсенюк // Зеркало недели. – 2013. - № 20 (117). –С. 8

24. Пидлуцкий О. Джордж Маршала – реставратор Европы / О. Пидлуцкий // Зеркало недели. – 2013.- №2.

25. Сивоконь П. Инвестиции в мозги / П. Сивоконь // ИнвестГазета. – 2012. - №46. – С. 27

26. Королев Д. Торгово-геополитический баланс / Д. Королев [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://tic.ua/index.php?newsid=1814>

27. Дикань В.Л. Перспективы развития экономики Украины в условиях формирования международных транспортных коридоров в системе мировой глобализации экономики // В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. - №42. – С. 144-149

Експерт редакційної колегії к.э.н., доцент УкрГАЗТ Токмакова И.В.

УДК 338.242

ОЦІНКА УМОВ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ

Берест М. М., к.е.н., доцент (ХНЕУ)

Стаття присвячена дослідженню умов ведення бізнесу в Україні на основі вивчення та аналізу рейтингових показників, представлених у щорічних звітах проекту Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації «Ведення бізнесу» за 2011 – 2013 роки. В роботі проведено аналіз динаміки показників за тематичними категоріями та представлено оцінку позитивних або негативних зрушень у регулюванні підприємницького середовища в Україні.

Ключові слова: рейтинг, показник, аналіз, підприємництво, економіка, середовище, державне регулювання.

ОЦЕНКА УСЛОВИЙ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ НА ОСНОВЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ РЕЙТИНГОВ

Берест Н. Н., к.э.н., доцент (ХНЭУ)

Статья посвящена исследованию условий ведения бизнеса в Украине на основе изучения и анализа рейтинговых показателей, представленных в ежегодных отчетах проекта Мирового банка и Международной финансовой корпорации «Ведение бизнеса» за 2011 – 2013гг. В работе проведен анализ динамики показателей по тематическим категориям и представлена оценка позитивных или негативных сдвигов в регулировании предпринимательской среды в Украине.

© Берест М.М.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 43, 2013

Ключевые слова: рейтинг, показатель, анализ, предпринимательство, экономика, среда, государственное регулирование.

EVALUATION TERMS OF BUSINESS REGULATION BASED IN UKRAINE INTERNATIONAL RANKINGS

Berest M. M., Candidate of Economic Sciences, associate professor (KhNUE)

The article is devoted to research of business conduct in Ukraine on the basis of study and analysis of ratings indexes, presented in the annual reports of project of the World bank and International financial corporation «Doing business» for 2011 – 2013 years. The analysis of dynamics of indexes is in-process conducted on thematic categories among which the best and worst positions of Ukraine are selected in rating. It is set that Ukraine occupies the greatest positions in categories «getting credit» and «enforcing contracts», here in categories «paying taxes» and « dealing with construction permits » minimum values have ratings of Ukraine. In the article the estimation of positive or negative changes is presented in adjusting of enterprise environment in Ukraine on being in 2013. In spite of some improvements, on the whole position of Ukraine in the international ratings is low enough, that requires the further improvement of terms of conduct of business in our country, continuations of reforms in a tax sphere and sphere of bankruptcy of enterprise.

Keywords: rating, index, analysis, enterprise, economy, environment, government control.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. В сучасних умовах, що характеризуються зміною структури та незавершеністю трансформації економіки України, постійним її реформуванням, проявами кризових явищ в різних сферах, що супроводжуються стагнаційними процесами, зростає зацікавленість у визначенні рівня розвитку нашої країни серед інших країн регіону та світу. Одним з найважливіших завдань розвитку національної економіки є покращення умов ведення підприємницької діяльності, підвищення прозорості бізнес-середовища, забезпечення зростання ефективності функціонування господарюючих суб'єктів. Суттєвою передумовою його вирішення є комплексний аналіз ситуації, що склалася в бізнес-середовищі України з точки зору державного регулювання підприємницької діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам аналізу та оцінки рівня України у міжнародних рейтингах присвячені праці таких вчених, як Л.А. Антонюк, Б.М.Данилишин, Б. Дем'яненко, Я.А. Жаліло, В.І. Мунтян, О. Миколайчук, О.Д. Онопрієнко, Є.Б. Тихомирова та інших.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Однак особливого значення набуває оцінка основних характеристик бізнес-середовища, зокрема оцінка прозорості, простоти ведення та ефективності впливу держави на підприємницьку діяльність в Україні, що передбачає аналіз динаміки та проведення міждержавних зіставлень за рейтингами легкості відкриття бізнесу, кредитування, захисту інвесторів, реєстрації підприємств та власності тощо.

Формування цілей статті. Метою дослідження є аналіз динаміки рейтингів України щодо оцінки ведення бізнесу та умов

підприємницької діяльності та порівняння їх з рейтингами інших країн регіону та світу.

Вклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для проведення аналізу використаємо результати рейтингування України в щорічних звітах проекту Міжнародного банку та Міжнародної фінансової корпорації «Doing Business» («Ведення бізнесу») за 2011 – 2013 роки [1-3]. Даний проект функціонує з 2003 року та постійно удосконалюється. Дані проекту дозволяють об'єктивно оцінити вплив нормативно-правових актів та умов ведення бізнесу на підприємницьку діяльність в країнах світу. Методика дослідження «Doing Business» та типова модель аналізу витрат є єдиними типовими інструментами, що використовуються в найрізніших країнах для оцінки впливу нормотворчості держав на діяльність підприємств [4]. Використовувані щорічні звіти охоплюють 11 наборів показників (у 2011 році - 10) у 185 країнах, що за тематичними категоріями формують об'єктивну основу для розуміння та аналізу систем нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності у світі.

Динаміка рейтингів України та показників, що приймають участь у їх формуванні, за тематичними категоріями в 2011 – 2013 роках з урахуванням змін відносно попереднього року подана в табл.1.

Проведемо аналіз динаміки рейтингів. Так, у 2012 році порівняно з 2011 рівень простоти і легкості ведення бізнесу в Україні погіршився, про що свідчить падіння загального рейтингу країни на 7 позицій, з 145 до 152 місця серед 183 країн. Бачимо, що позиція країни в світовому рейтингу є досить низькою, що свідчить про недостатній рівень сприяння держави розвитку бізнесу та забезпечення простих та прозорих умов його ведення.

Таблиця 1

Позиція України в рейтингах Світового банку (за даними звітів «Ведення бізнесу», 2011 – 2013рр.)

Показник	Рейтинг України (місце / значення показника)				
	2011	2012		2013	
		знач.	відносно 2011р.	знач.	відносно 2012 р.
1	2	3	4	5	6
<i>Легкість ведення бізнесу (загальний рейтинг)</i>	145	152	-7	137	+15
<i>Початок бізнесу:</i>	118	112	+6	50	+62
Кількість процедур	10	9	-1	7	-2
Тривалість, днів	27	24	-3	22	-2
Вартість (% доходу на од. населення)	6,1	4,4	-1,7	1,5	-2,9
Мінімальний сплачений капітал, (% доходу на од. населення)	2,2	1,8	-0,4	0	-1,8
<i>Отримання дозволу на будівництво:</i>	179	180	-1	183	-3
Кількість процедур	22	21	-1	20	-1
Тривалість, днів	374	375	+1	375	-
Вартість, (% доходу на од. населення)	1737,6	1462,3	-275,3	1272,6	-189,7
<i>Підключення до системи електропостачання:</i>	-	169	-	166	+3
Кількість процедур	-	11	-	11	-
Тривалість, днів	-	274	-	285	+11
Вартість, (% доходу на од. населення)	-	229,2	-	192,3	-36,9
<i>Ресстрація власності:</i>	164	166	-2	149	+17
Кількість процедур	10	10	-	10	-
Тривалість, днів	117	117	-	70	-47
Вартість, (% від вартості об'єкту власності)	4,1	3,9	-0,2	3,7	-0,2
<i>Кредитування:</i>	32	24	+8	23	+1
Індекс юридичних прав (0-10)	9	9	-	9	-
Індекс кредитної інформації (0-6)	3	4	+1	4	0
% дорослого населення, що знаходиться на обліку в державному реєстрі	0	0	-	0	-
% дорослого населення, що знаходиться на обліку в приватних бюро	10,1	17	+6,9	23,3	+6,3
<i>Захист інвесторів:</i>	109	111	-2	117	-6
Індекс відкритості (прозорості) (0-10)	5	5	-	5	-
Індекс відповідальності директорів (0-10)	2	2	-	2	-
Індекс можливості подання позовів акціонерами (0-10)	7	7	-	7	-
Індекс захисту інтересів інвесторів (0-10)	4,7	4,7	-	4,7	-
<i>Оподаткування:</i>	181	181	-	165	+16
Кількість платежів на рік	135	135	-	28	-107
Кількість годин на рік	657	657	-	491	-166
Сумарна податкова ставка (% від прибутку)	55,5	57,1	+1,6	55,4	-1,7
<i>Міжнародна торгівля:</i>	139	140	-1	145	-5
Документи на експорт	6	6	-	6	-
Час експорту (днів)	31	30	-1	30	-1
Вартість експорту (дол. США / контейнер)	1560	1865	+305	1865	-

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6
Документи на імпорт	8	8	-	8	-
Час імпорту (днів)	36	33	-3	33	-
Вартість імпорту (дол. США/контейнер)	1580	2155	+575	2155	-
<i>Забезпечення виконання контрактів:</i>	43	44	-1	42	+2
Кількість процедур	30	30	-	30	-
Час (днів)	345	343	-2	343	-
Судові витрати (% від вартості позову)	41,5	41,5	-	41,5	-
<i>Процедури неплатоспроможності (закриття бізнесу):</i>	150	156	-6	157	-1
Час (років)	2,9	2,9	-	2,9	-
Вартість (% майна)	42	42	-	42	-
% покриття боргів кредиторів	7,9	8,9	+1	8,7	-0,2

При цьому в 2012 р. відбулася негативна зміна рейтингів за наступними тематичними категоріями: отримання дозволів на будівництво (-1 позиція), реєстрація власності (-2), захист інвесторів (-2), міжнародна торгівля (-1), забезпечення виконання контрактів (-1) та процедури закриття бізнесу (-6 позицій). Слід зазначити, що найбільше падіння спостерігалось у сфері, що характеризує регулювання процедур неплатоспроможності та банкрутства підприємств. Аналізуючи динаміку показників, що формують дану тематичну категорію, можемо визначити, що незважаючи на те, що відсоток покриття боргів кредиторів у 2012 році відносно 2011 зріс на 1%, а інші показники залишились на тому ж рівні, це не сприяло підвищенню рейтингу України за даною категорією, отже умови проведення процедур неплатоспроможності відносно інших економік в 2012 році надалі погіршилися.

Позитивні зрушення в 2012 році було зафіксовано в наступних категоріях: початок бізнесу (+6 позицій) та кредитування (+8), рейтинг України в категорії «оподаткування» не змінився (181 місце серед 183 країн).

Аналізуючи характеристики умов діяльності підприємств в Україні за категоріями, можемо встановити, що найвищий рейтинг Україна має в категорії «кредитування» (24 місце), маючи високий індекс юридичних прав (9 з 10), індекс кредитної інформації (4 з 6) та зростання питомої ваги дорослого населення, що знаходяться на обліку в приватних бюро (17%). Індекс юридичних прав характеризує законодавчо забезпечений рівень захисту кредиторів та позичальників, що сприяє розвитку кредитування, індекс кредитної інформації оцінює ефективність правил та практики, що визначають доступність кредитної інформації. Також досить високий рейтинг (44 місце) Україна займає в категорії «забезпечення виконання контрактів». За всіма

іншими категоріями рейтинги України розташовані досить низько, а найгіршими показниками характеризуються категорії «оподаткування» (181 місце) та «отримання дозволів на будівництво» (180 місце). Таким чином, можемо зробити висновок про те, що у 2012 році умови ведення бізнесу в Україні продовжували погіршуватися, основні проблеми щодо регулювання підприємницької діяльності знаходились у сферах оподаткування та отримання державних дозволів.

В 2013 році ситуація змінилась на краще. Про це свідчить в першу чергу зростання загального рейтингу України щодо легкості ведення бізнесу на 15 позицій (137 місце). Досить значні позитивні зрушення продемонстрували показники у сферах «початок бізнесу» (+62 позицій), «реєстрація власності» (+17 позицій) (за рахунок скорочення кількості процедур та їх тривалості, а також зменшення вартості початку та реєстрації бізнесу) та «оподаткування» (+16 позицій) (за рахунок зменшення кількості щорічних платежів та часу на їх витрачання, а також зниження сумарної податкової ставки). Все це сприяє покращенню бізнес-клімату в Україні та позитивно відображається на якості умов підприємницької діяльності.

Негативні зміни (щоправда, набагато нижчі), зафіксовані в наступних сферах: «отримання дозволу на будівництво» (-3), «захист інвесторів» (-6), «міжнародна торгівля» (-5) та «процедури неплатоспроможності» (-1). Відзначимо наступні моменти: за показниками, що характеризують отримання дозволу на будівництво, Україна має свій найнижчий рейтинг (183 зі 185), що потребує негайного прийняття відповідних актів та дій з боку держави, спрямованих на покращення ситуації в даній сфері. Негативна динаміка показника «захист інвесторів» також не сприяє покращенню інвестиційного клімату та залученню іноземних та вітчизняних

інвесторів в економіку.

Місце України в рейтингах Світового банку в 2013 році представлено на рис. 1. Слід зазначити, що як і у 2012 році, найвищим рейтингом

характеризується категорія «кредитування» (23 місце), а найгірший рейтинг отримала категорія «отримання дозволу на будівництво» (183).

Рис. 1. Рейтинги України за категоріями в 2013 р.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку.

Використання міжнародних рейтингів та їх аналіз формує орієнтири для проведення реформ та підвищує якість державного регулювання підприємницької діяльності. В сучасних умовах, незважаючи на відмічені в 2013 році покращення в деяких сферах економіки, позиція України в міжнародних рейтингах залишається досить низькою. Це свідчить про те, що умови підприємницької діяльності не сприяють її розвитку, ведення бізнесу супроводжується значними витратами часу та ресурсів. Необхідно значні зусилля спрямувати на удосконалення та спрощення процедур, пов'язаних зі створенням та розширенням виробничої бази, продовжувати реформи у податковій сфері, забезпечити захист прав інвесторів, удосконалити процедури, пов'язані з банкрутством та закриттям бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Doing Business 2011. Making a Difference for Entrepreneurs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2011>
2. Doing Business 2012. Doing business in a more transparent world [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/~media/FPDKM/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB12-FullReport.pdf>
3. Doing Business 2013. Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/11857/DB13_Full%20report.pdf
4. Doing Business. Measuring Business regulation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/>

*Рецензент д.е.н., професор ХНЕУ Раєвцева О.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*

УДК 33.012.42/.43:633.1(045)

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ГЛОБАЛЬНОГО ЗЕРНОВОГО РЫНКА

Кошелева О. С., аспирант (ОНМА)

В данной статье рассмотрено состояние рынка зерна и выделен комплекс проблем национального и международного функционирования аграрной политики, связанных с неравномерностью двух составляющих: спроса и предложения.

Обработана информация о возможных способах доставки зерновых, особое внимание уделено морскому транспорту. Определена целесообразность внедрения новых технологий для достижения относительной устойчивости на рынке зерна.

Ключевые слова: рынок зерна, экспорт, импорт, терминал, спрос.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ЗЕРНОВОГО РИНКУ

Кошелева О. С., аспірант (ОНМА)

У даній статті розглянуто стан ринку зерна і виділений комплекс проблем національного та міжнародного функціонування аграрної політики, пов'язаних з нерівномірністю двох складових: попиту і пропозиції.

Оброблено інформацію про можливі способи доставки зернових, особливу увагу приділено морському транспорту. Визначено доцільність впровадження нових технологій для досягнення відносної стійкості на ринку зерна.

Ключові слова: ринок зерна, експорт, імпорт, термінал, попит.

MAIN TRENDS IN THE GLOBAL GRAIN MARKET

Koshelyeva O. S., graduate student (ONMA)

This article discusses the state of the grain market and highlighted the complex issues of national and international operation of agricultural policy related to the non-uniformity of two components: supply and demand.

Analyzed by importing countries and exporting countries of the grain. Processed information on possible methods of delivery of grain, it focuses on maritime transport, its problems on the example of a major ship-owning company.

Ukraine is highlighted as a global exporter of grain, and also considered its lack of implementation of a proper degree, due to the lack of investment in the sector by the government and private businesses. As an example, analyzes the ports of Ukraine, which are only now beginning to invest heavily in connection with the entry into force of memory 'On Sea Ports of Ukraine', which prescribes the opportunity to rent land at the seaport.

Determine the feasibility of introducing new technologies to achieve relative stability of the grain market.

Keywords: grain market, exports, imports, terminal, demand.

Постановка проблеми и ее связи с научными или практическими заданиями. В соответствии с устойчивым спросом на зерновую группу товаров на мировом рынке и выделением Украины как одного из участников процесса, существует необходимость обоснования целесообразности развития зернового сегмента. Это в свою очередь сопрягается с вопросами транспортной составляющей, выделением фактического состояния балкерного флота мира, а также эффективным функционированием морских портов в данной отрасли.

Рассмотрим сложившуюся ситуацию и выделим компании, которые успешно функционируют в данном сегменте. С помощью приведения фактических данных проанализируем варианты выхода организаций из дестабилизирующих ситуаций.

Увеличение объемов экспорта зерна приводит к участию государства в реализации

поставок путем построения выгодных взаимоотношений с инвесторами, созданием положительного климата для них. Важным является выделение средств на защиту окружающей среды, а также внедрение новых экспертных технологий.

Для сохранения позиций на мировом рынке рассчитывается возможное количество урожая и экспорта зерна. При необходимости внедряется квотирование со стороны государства для сохранения запасов зерна на должном уровне.

Обзор последних исследований и публикаций. Глобальный рынок зерновых рассматривают относительно спроса и предложения на продукцию. Особое внимание уделяется перевозке зерновых грузов, т.к. 90% всех сыпучих грузов перевозится морским транспортом [3].

В связи с неравномерностью распределения урожая по областям, (городам,